

บทคัดย่อ

ภายใต้ระบบการค้าแบบเสรี ที่มุ่งส่งเสริมให้ธุรกิจการค้าสามารถแข่งขันกันได้อย่างเสรี ไม่เว้นแม้แต่ธุรกิจค้าปลีก ซึ่งแต่เดิมนั้นธุรกิจค้าปลีกของประเทศไทย จัดอยู่ในรูปแบบการค้าแบบพึ่งพิงกิจการที่ผูกขาดหรือ ชัมพลายเออร์ ขยายสินค้าให้บรรดาตัวแทนขายในระดับล่างๆ ภายใต้อาณัติของพ่อค้าคนกลางเป็นจำนวนมาก ซึ่งพ่อค้าคนกลางเหล่านั้นจะบอกกล่าวไว้ที่ต้องการจะให้ได้ ลงไปในสินค้า ทำให้สินค้าเมื่อเวลาสูงขึ้นในแต่ละช่วง จนถึงมือผู้บริโภคขั้นสุดท้าย

ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ประเภทดิสเคาท์สโตร์ได้เข้ามามีบทบาทในธุรกิจค้าปลีกโดยการให้การค้าแบบใหม่ ที่นำการบริหารสินค้าคงคลัง การจัดสินค้าบนชั้น การจัดสต็อกสินค้า การจัดการจัดวางสินค้าโดยที่ทันสมัย มาเปลี่ยนแปลงรูปแบบการค้าแบบดั้งเดิม

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบาทของภาครัฐในการกำกับ สนับสนุนธุรกิจค้าปลีกประเภทดิสเคาท์สโตร์ โดยผ่านทางการรณรงค์เผยแพร่ การค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ กรมการค้าภายใน กระทรวงมหาดไทย กรมโยธาธิการและผังเมือง การตอบกระทู้ของรัฐมนตรี ที่รับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎร ผู้ศึกษาพบว่า

- จากการศึกษากฎหมายและกฎระเบียบ พระราชบัญญัติของกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย พบว่าพระราชบัญญัติทั้งเมือง พ.ศ. 2518 เป็นกฎหมายที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในสภาพปัจจุบัน พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ในส่วนของการบังคับใช้ มีความสับสนในการบังคับใช้ การตีความในแง่ของกฎหมายสามารถถูกแทรกแซงจากผู้มีอำนาจในการบังคับใช้ได้
- การออกกฎหมายควบคุมธุรกิจค้าปลีกค้าส่งนั้นมีความสับสนจากบทบาทของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบ โดยทางฝ่ายบริหารไม่สามารถบอกจุดยืนว่าจะสนับสนุนธุรกิจค้าปลีกให้เกิดความเป็นธรรมได้อย่างไร
- ความไม่โปร่งใสในการดำเนินธุรกิจค้าปลีกประเภทดิสเคาท์สโตร์ ที่มีการบังคับเจ้าราคาเปรียบต่อบรรดาชัมพลายเออร์ โดยการใช้อำนาจเหนือตลาดมาบังคับ โดยทางภาครัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายหรือกฎระเบียบในการสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้บริโภคได้
- ธุรกิจดิสเคาท์สโตร์อ้างว่าสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้บริโภคในการซื้อสินค้าราคาถูกแล้วความเป็นจริง คือ การพยายามสร้างอำนาจเหนือตลาด เพื่อบังคับให้ตลาดที่มีผู้แข่งขันภายใต้รายชัมพลายเออร์ และมีการแข่งขันอย่างเสรี ให้กลายเป็นตลาดที่มีผู้ขายน้อยรายเกิดสภาพเป็นตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

ผู้ศึกษาเห็นว่าเสนอข้อสรุปพร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุง การกำกับ ดูแล สนับสนุนให้ภาครัฐสามารถดำเนินการออกกฎหมาย และกฎระเบียบที่จำเป็น ในการสนับสนุนให้ธุรกิจค้าปลีก เกิดการแข่งขันอย่างเสรี และมีความเป็นธรรม ทั้งแก่ผู้บริโภคและชัมพลายเออร์